

Kumla kyrka

Landskap/län: Västmanland/Västmanlands län

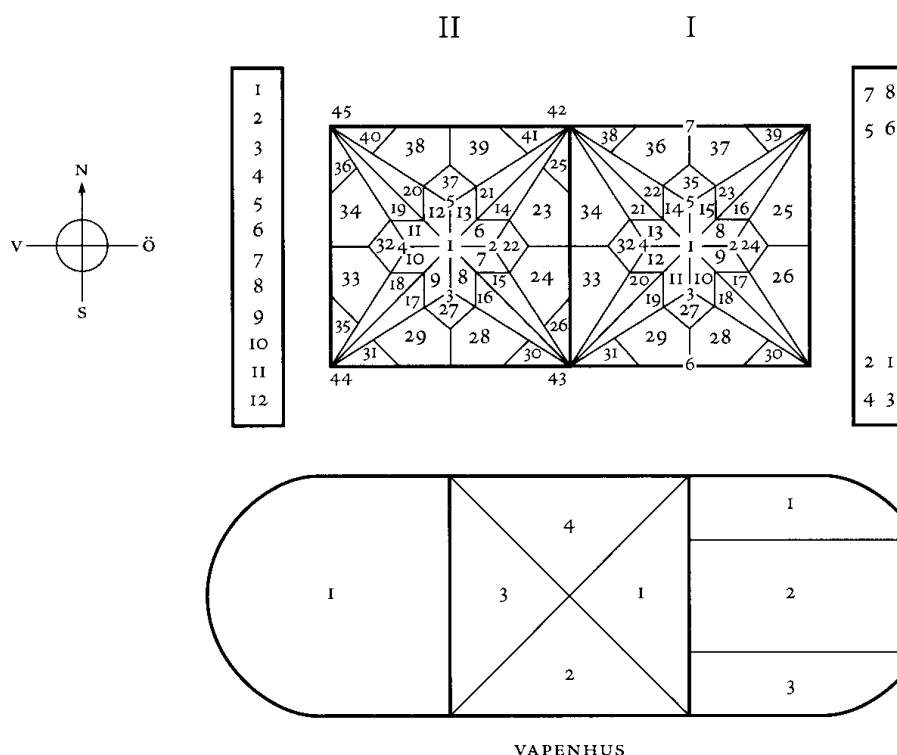
Kyrkoorganisation: Västerås stift, Kumla församling

Plats: Kumla kyrkby, omkring 8 km söder om Sala

Koordinater: 59°50'44.73"N 16°38'15.79"Ö

Målningarnas skapelseid: 1482

Målningarnas kondition: Mycket god

Kyrkan har uppförts i etapper. Långhus och sakristia var färdiga omkring 1300-talet. Under andra hälften av 1400-talet slogs valv i långhuset i två travéer, På 1750-talet förlängdes kyrkan mot väster ned en travé och tornet byggdes till.

Målningsviten var signerade och daterade av Albertus 1482. Valven i kyrkan har aldrig varit överkalkade. Väggmålningarna överkalkades däremot i samband med restaureringsarbeten vid mitten av 1700-talet. Dessa knackades fram 1888. Väggarnas målningar kalkades av efter framtagningen, varefter de överkalkades på nytt. Valvmålningarna genomgick inte någon restaurering, medan valvpelaren, sköldbågen, västligaste gördelbågen samt vapenhusets målningar restaurerades mycket hårt. Dessa påmålningar avlägsnades vid en restaurering 1939–1940. Vid denna restaurering utfördes enstaka retuscher av linjeteckningen och enstaka bokstäver i språkbanden fylldes i. 1979 rengjordes målningarna.

Målningarna idag

Kumla kyrka har idag två stjärnvalv som är dekorerade. Målningarna är av bra kvalitet då valven aldrig har varit överkalkade. Ett tredje valv ovanför orgelläktaren saknar helt målningar. Det finns inga bevarade väggmålningar. Däremot finns det målningar på pilastrarna som finns i anslutning till tre av kyrkans

bågar. Vapenhusets kryssvalv har målningar i rätt god kondition. På de västra och östra väggarna i vapenhuset finns bevarade målningar som dock delvis är skadade.

Målningarnas tillgänglighet

Målningarna är lättåtkomliga. Orgelläktaren skymmer ingen målning, då valvet vid denna inte är dekorerad.

Travé I

Valvet

1. Slutstenen bestående av stiliserad ros.
2. Sluten krona med utslagna foderblad.
3. Sluten krona med utslagna foderblad.
4. Sluten krona med utslagna foderblad.
5. Sluten krona med utslagna foderblad.
6. Fågelliknande fabeldjur.
7. Tvåbent drake.
8. Ängel med hymnen Te Deum på språkband.
9. Ängel med hymnen Te Deum på språkband.
10. Ängel med hymnen Te Deum på språkband.
11. Ängel med hymnen Te Deum på språkband.
12. Ängel med hymnen Te Deum på språkband.
13. Ängel med hymnen Te Deum på språkband.
14. Ängel med hymnen Te Deum på språkband.
15. Ängel med hymnen Te Deum på språkband.
- 16–23. Ornamentik.
24. Nådstolen, dvs. Gud Fader som håller korset med Kristus i sina armar.
25. Evangelisten Lukas med sin symbol, en oxe.
26. Evangelisten Markus med sin symbol, ett lejon.
27. S:t Olof och S:t Erik.
28. S:t Olofs seglats.
29. S:t Olofs död vid Stiklastad.
30. Profetbrösbild. Där ovanför fabeldjur, nedanför ansiktsmask.
31. Profetbrösbild. Där ovanför fabeldjur, nedanför ugglor.
32. S:t Mikael's strid med djävlarne.
33. Evangelisten Matteus med sin symbol, en bevingad människa.
34. Evangelisten Johannes med sin symbol, en örn.
35. Marias förhärligande.
36. Marias död.
37. Marias begravning.
38. Profetbrösbild. Ovanför s.k. rumpgubbe, nedanför fabeldjur.
39. Profetbrösbild. Ovanför fabeldjur, nedanför fabeldjur med toppig huvudbonad.

Pilasterkapitäl

40. Man som dödar vildsvin. (NO)

Räv iklädd rock i färd med att bita gås. (NO)

41. Groteskt djur. (SO)

Räv med gås i munnen (symbol för en av dödssynderna, gula frosseriet). (SO)

42. Man som ligger framstupa och blåser i horn. (SV)

Man med grodhuvud som fångar en gås. (SV)

43. Omslingrande drakar. (NV)

Grimaserande man. (NV)

Sköldbågens insida framme i koret

1–2. Två profeter. (SO)

3. Aposteln Tomas.

4. Apostel.

1–2. Två profeter. (NO)

3. Aposteln Johannes.

4. Apostel.

Målningarna på syd- och nordväggen är överkalkade.

Triumfbågen

Jesse rot, dvs. profeter och Jesu anfäder framställda i ett ”stamträd” (Jes 11:1 f; Rom 15:12).

1. Jesse.

2–11.

12. Jungfru Maria med Jesusbarnet.

Triumfbågens norra pilaster

1. Petrus med språkband.

2. Apostel.

Triumfbågens södra pilaster

1. Apostel.

2. Apostel.

Travé II

Valvet

1. Slutsten med stjärna.

2. Fabeldjur.

3. Djävul som blåser i pipa.

4. Narr med svans.

5. Fabeldjur.

6. Ängel med hymnen Te Deum på språkband.

7. Ängel med hymnen Te Deum på språkband.

8. Ängel med hymnen Te Deum på språkband.

9. Ängel med hymnen Te Deum på språkband.

10. Ängel med hymnen Te Deum på språkband.

11. Ängel med hymnen Te Deum på språkband.
12. Ängel med hymnen Te Deum på språkband.
13. Ängel med hymnen Te Deum på språkband.
22. Madonnan i strål- och molnmandorla.
23. Påven Gregorius den store, en av de fyra latinska kyrkofäderna.. T h riksvapnet.
24. Hieronymus, kardinal, en av de fyra latinska kyrkofäderna. T v ärkestiftets vapen, ursprungligen gult kors på röd botten.
25. Abels offer (1 Mos 4:4). Abel sågs som en symbol för Kristus, och även för Kyrkan.
26. Kains offer (1 Mos 4:3–5). Kain sågs som en typologisk förebild för Synagogan.
27. S:ta Margareta. S:ta Dorotea.
28. Mose mottager Lagens tavlor på berget Sinai (2 Mos 31:18; jfr BP 35/.p.).
29. Henok upptages till himlen (1 Mos 5:24; jfr BP 34/.o.).
Elias himmelfärd (2 Kung 2:11; jfr BP 34/.o.).
30. Profetbrösbild.
31. Profetbrösbild.
32. S:t Mikael som själavägare (jfr Job 31:6; Dan 5:27).
33. Augustinus, biskop, en av de fyra latinska kyrkofäderna.
34. Ambrosius, biskop, en av de fyra latinska kyrkofäderna.
35. Goljat slagen av David (1 Sam 17:50–51).
36. David med slunga (1 Sam 17:50–51).
37. S:ta Katarina av Alexandria. S:ta Barbara.
38. Kristi himmelfärd (Luk 24:50–53; Apg 1:9–11; jfr BP 34/.o.).
39. Pingstundret, dvs. den Helige Andes utgjutande över apostlarna (Apg 2:1–4; jfr BP 35/.p.).
40. Profetbrösbild.
41. Profetbrösbild.

Pilasterkapitäl

42. Örn och långhalsad fågel med orm i näbben. (NO)
43. Fyrfota fabeldjur med människohuvud och fabeldjur med fågelhuvud. (SO)
44. Plockad fabelfågel med katt som biter råttan. (SV)
45. Drakliknande fabeldjur med fågelhuvud och insekt med dödskalleshuvud. (NV)

Sydvästra pilastern

- 1–2. Två profeter.
- 3–4. Två apostlar.

Nordvästra pilastern

- 1–2. Två profeter.
- 3–4. Två apostlar.

I sköldbågen ovanför återfinns en vapensköld med oidentifierad symbol.

Vapenhuset

Valvet

1–3. Fabeln om jakt på helgdagar.

1. Man som blåser i horn jagar harar, som förföljs av en hund. (Ö)
2. Två harar bär en stång, på vilken jägaren hänger fastbunden. (S)
3. Två harar stöter ner jägaren i en grop, ur vilken det slår upp eldsflammor. (V)
4. Sko-Ella, gumman som var värre än den Onde, får av djävulen ett par skor på en stång. (N)

Västra väggen

1. Lyckohjulet.

Östra väggen

1. Helgon.
2. Gregorii mässa vid vilken hostian förvandlades till Kristus som Smärtoman, ett av senmedeltidens mest älskade nattvardsmotiv.
3. S:ta Birgitta.